

ProDeimos

Politiek Actief 2018–2021

Een onderzoek naar de impact
van de cursus Politiek Actief

Frank Wanders en Jelmer van der Zee

Politiek Actief 2018-2021

Een onderzoek naar de impact van de cursus Politiek Actief

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

Inleiding

ProDemos voert de cursus Politiek Actief uit en heeft de afgelopen jaren honderden mensen bereikt met de cursus Politiek Actief. De cursus is voor mensen die erover nadenken om politiek actief te worden of die willen weten hoe zij meer invloed kunnen uitoefenen op de lokale besluitvorming, maar nog niet precies weten wat de mogelijkheden zijn.

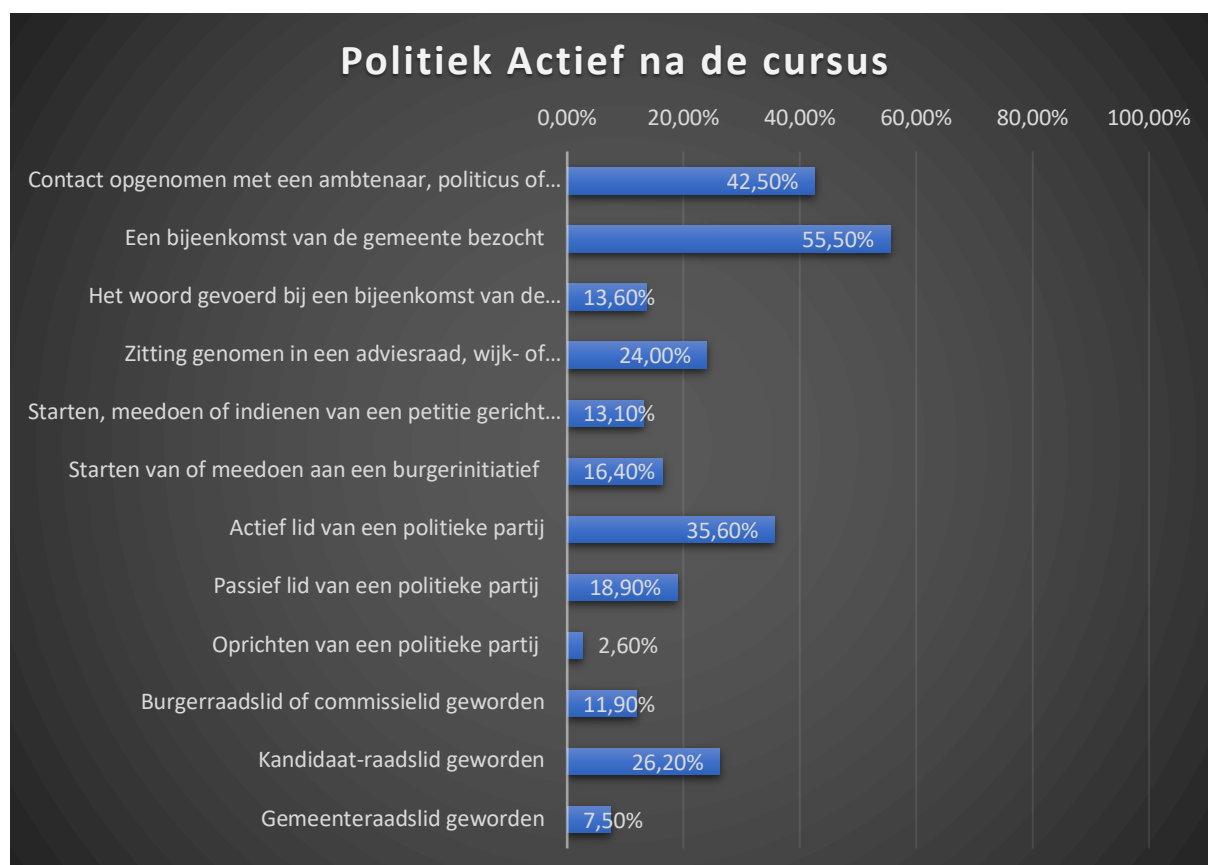
De cursus wordt goed beoordeeld door de deelnemers; cursisten geven elk jaar weer aan veel geleerd te hebben. ProDemos heeft de cursus zelf ook regelmatig geëvalueerd. Mede op grond van die evaluaties is de cursus verder verbeterd om ervoor te zorgen dat mensen met zo veel mogelijk achtergronden aan de cursus kunnen deelnemen en – hopelijk – politiek actief worden.

We hebben onderzocht hoeveel deelnemers daadwerkelijk politiek actief zijn geworden, wat ze na de cursus zijn gaan doen en welke rol de cursus Politiek Actief hierin heeft gespeeld. Daarnaast hebben we gekeken of de cursus hetzelfde effect heeft voor verschillende doelgroepen.

In dit rapport laten we eerst zien hoe en in welke mate de cursisten politiek actief zijn geworden. Daarna geven we aan wat voor rol de cursus Politiek Actief hierbij heeft gespeeld. Tot slot kijken we wie de deelnemers aan de enquête zijn. Voor de dataverzameling is gebruikgemaakt van LimeSurvey. Er is een digitale enquête aangemaakt en deze is verzonden aan 2000 deelnemers aan Politiek Actief in de periode 2018 – 2021 die ons toestemming hadden gegeven om hen per mail te benaderen. In totaal hebben 573 deelnemers (28,7%) de vragenlijst ingevuld.

De rol van de cursus Politiek Actief voor deelnemers

Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen of de deelnemers aan deze cursus actief zijn geworden in de politiek en welke rol de cursus daarin heeft gehad. Daarom is eerst aan de deelnemers gevraagd om aan te geven aan welke van de onderstaande activiteiten ze hebben deelgenomen *nadat* ze de cursus hadden gevolgd. Ze konden hierbij aangeven of ze 'wel' of 'niet' aan deze activiteit hebben deelgenomen. De percentages van het aantal deelnemers dat aan de genoemde activiteiten heeft deelgenomen staan in de onderstaande grafiek weergegeven.

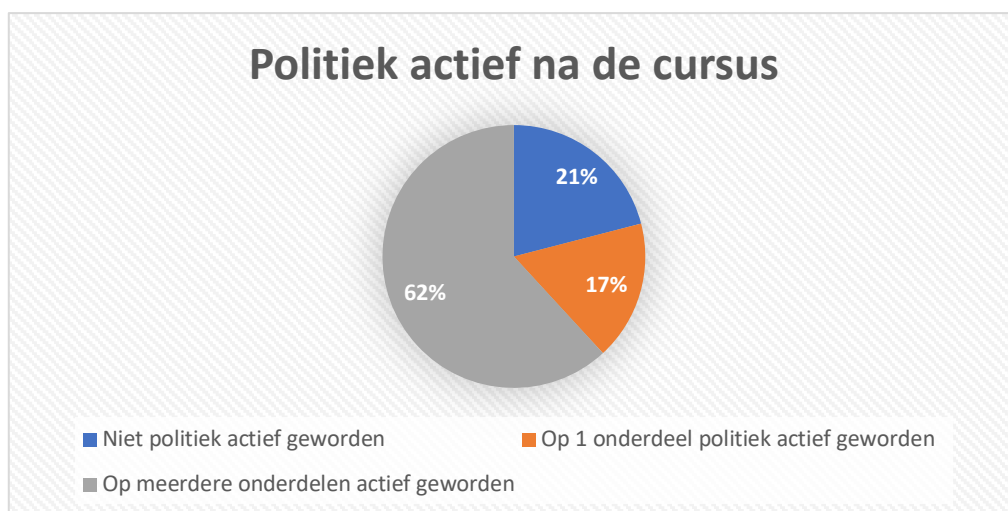

Figuur 1: Overzicht deelname aan activiteiten na de cursus

De bovenstaande grafiek laat zien dat 55,5% na de cursus een bijeenkomst van de gemeenten heeft bezocht, 42,5% contact heeft opgenomen met een ambtenaar, politicus of politieke partij om een probleem aan te kaarten en 13,6% van de deelnemers het woord gevoerd heeft bij een bijeenkomst van de gemeente. Van de deelnemers heeft 24% zitting genomen in een adviesraad, wijkraad, dorpsraad of burgerpanel van de gemeente en 13,1% is een petitie gestart, heeft meegedaan aan een petitie en/of heeft een petitie ingediend. Verder heeft 16,4% een burgerinitiatief gestart of hieraan meegedaan, werd 35,6% actief lid van een politieke partij, 18,9% passief lid en 2,6% heeft een politieke partij opgericht. Tot slot is 11,9% burgerraadslid of commissielid geworden, 26,2% kandidaat-raadslid, en 7,5% is (vervolgens) echt raadslid geworden.

Van de deelnemers is 79% politiek actief geworden na de cursus en tenminste een van de bovenstaande activiteiten gaan doen: 62% geeft aan verschillende activiteiten te zijn gaan

ondernemen na de cursus en 17% geeft aan dat ze 1 van de activiteiten zijn gaan doen. Van de deelnemers is 21% niet actief geworden na de cursus.

Figuur 2: verdeling van deelnemers die wel/niet politiek actief zijn geworden na de cursus

Daarna is gekeken of er verschillen zijn in de mate waarin bepaalde doelgroepen politiek actief zijn geworden na de cursus. Voor leeftijd, geslacht en opleidingsniveau vinden we een beperkt aantal verschillen. Iets meer praktisch opgeleide (35,7%) deelnemers geven aan dat ze zitting hebben genomen in een advies-, wijk- of dorpsraad, een burgerpanel of een ander gemeente-initiatief dan theoretisch opgeleide deelnemers (19,1%).

Tussen mannen en vrouwen vinden we geen verschillen.

Om zinvolle uitkomsten te krijgen met voldoende respondenten in alle groepen is leeftijd opgesplitst in 2 categorieën: 17-40 jaar en 40+. De resultaten laten zien dat deelnemers binnen de jongere groep vaker actief lid van een politieke partij zijn geworden (48%) dan deelnemers binnen de 40+-groep (29%). Ook geeft hier 16% van de jongere groep aan dat ze burgerraadslid of commissielid zijn geworden tegenover 9% van de 40+-groep. Bij de 40-minners zegt 38% (tegenover 20% bij de 40-plussers) dat ze kandidaat-raadsld zijn geworden en 13% van hen (tegenover 5% van de 40+-groep) geeft aan dat ze werkelijk raadsld zijn geworden.

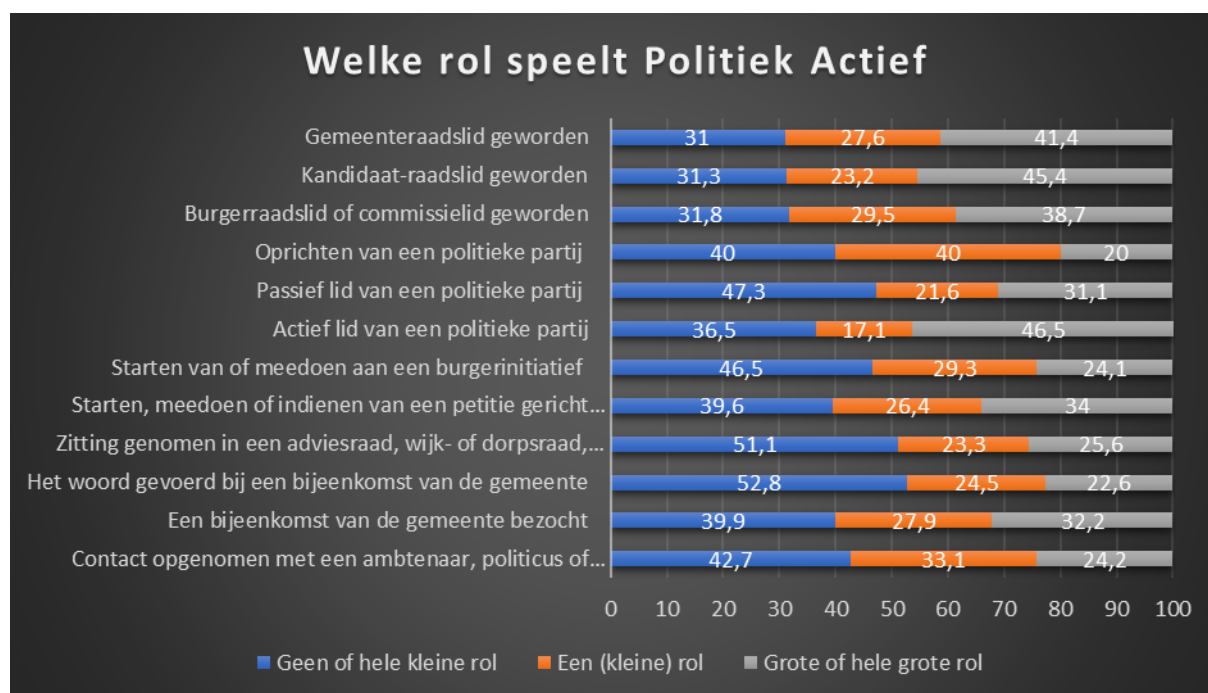
Overig politiek of maatschappelijk actief

Aan de deelnemers is ook gevraagd of ze andere politieke of maatschappelijke activiteiten hebben ondernomen door de cursus. In bijlage twee is te zien dat deelnemers door de cursus inderdaad een diversiteit aan politieke activiteiten zijn gaan ondernemen. Dit loopt uiteen van 'helpen bij verkiezingen als lid van een stembureau', 'meer lezen en kennis opnemen over (gemeente)politiek' tot het volgen van andere cursussen en het bijwonen van debatten.

Ook geven deelnemers aan door de cursus maatschappelijke activiteiten te zijn gaan ondernemen (zie bijlage 3). Hierbij gaat het met name om vrijwilligers- en bestuurswerk op een diversiteit aan gebieden

Wat voor rol heeft de cursus gespeeld bij het politiek actief worden?

Veel deelnemers zijn na de cursus dus actief geworden in de politiek. De vraag is nu in hoeverre dit door de cursus komt. Om dit te achterhalen hebben we aan de deelnemers gevraagd wat voor rol de cursus Politiek Actief heeft gespeeld bij hun besluit om de betreffende politieke activiteit uit te voeren. De onderstaande grafiek geeft deze uitkomsten weer naar 'geen of hele kleine rol', 'grote of hele grote rol' en 'een (kleine) rol'.

Figuur 3: welke rol speelt Politiek Actief

In het geval van de activiteiten 'gemeenteraadslid, kandidaat-raadslid of burger- of commissieraadslid worden', geeft respectievelijk 69%, 68,6% en 68,2% aan dat de cursus een rol heeft gespeeld. In het geval van de activiteit 'oprichten van een politieke partij' geeft 60% aan dat de cursus een rol heeft gespeeld (dit gaat overigens om een erg klein aantal). Van de deelnemers die passief lid geworden zijn van een partij zegt 52,7% dat de cursus een rol heeft gespeeld bij die beslissing; bij actief lidmaatschap is dat 63,6%. De cursus heeft voor 53,4% van degenen die dat betreft een rol gespeeld in het starten van een burgerinitiatief en voor 60,4% bij het starten, meedoen aan of indienen van een petitie. Van degenen die zitting hebben genomen in een advies-, wijk-, dorpsraad of burgerpanel geeft 48,9% aan dat de cursus een rol heeft gespeeld en van de mensen die een keer het woord hebben gevoerd bij een bijeenkomst van de gemeente zegt 47,1% dat dat mede door de cursus komt. Van de deelnemers die een bijeenkomst van de gemeente bezocht hebben, zegt 60,1% dat de cursus een rol heeft gespeeld, en van degenen die contact hebben opgenomen met een politicus om een probleem aan te kaarten, zegt tot slot 57,3% dat de cursus daarbij een rol heeft gespeeld.

De rol die de cursus volgens de deelnemers heeft gespeeld verschilt - voor zover de activiteiten voldoende aantallen hadden om hiernaar te kijken - niet statistisch significant tussen leeftijd, geslacht en opleidingsniveau.

Aan de deelnemers is ook gevraagd om in eigen woorden op te schrijven wat de cursus voor hen heeft opgeleverd. In de diversiteit aan antwoorden zijn een aantal veelgenoemde 'opbrengsten' te onderscheiden (zie bijlage 3). Vooral inzicht en kennis worden vaak genoemd. 'Inzicht in de (lokale) politiek' wordt meer dan 200 keer genoemd en 'meer kennis en begrip over de (lokale) politiek' wordt meer dan 100 keren genoemd. Ook is door een aantal deelnemers aangegeven dat ze meer (zelf)vertrouwen, meer betrokkenheid en meer bewustwording van hun eigen rol in de politiek of van de lokale politiek zelf hebben gekregen.

Samenvatting

We hebben uitgezocht in hoeverre deelnemers daadwerkelijk politiek actief zijn geworden na de cursus Politiek Actief, en welke rol de cursus hierin heeft gespeeld. Uit de antwoorden op onze enquête blijkt dat 79% van de deelnemers politiek actief is geworden na de cursus, en 62% is zelfs op meerdere vlakken actief geworden in de politiek. Daarbij geeft (variërend per activiteit) 50 tot 70 procent van de deelnemers aan dat de cursus een (kleine of grote) rol heeft gespeeld in het politiek actief worden. Daarnaast worden ook een variëteit aan andere politieke en maatschappelijke activiteiten genoemd die deelnemers zijn gaan ondernemen door de cursus. Deelnemers noemen zelf vooral ‘meer kennis en inzicht over de (lokale) politiek’ als belangrijke opbrengst van de cursus. Met deze uitkomsten kan worden gesteld dat de cursus Politiek Actief bijdraagt aan de mate waarin deelnemers politiek actief worden.

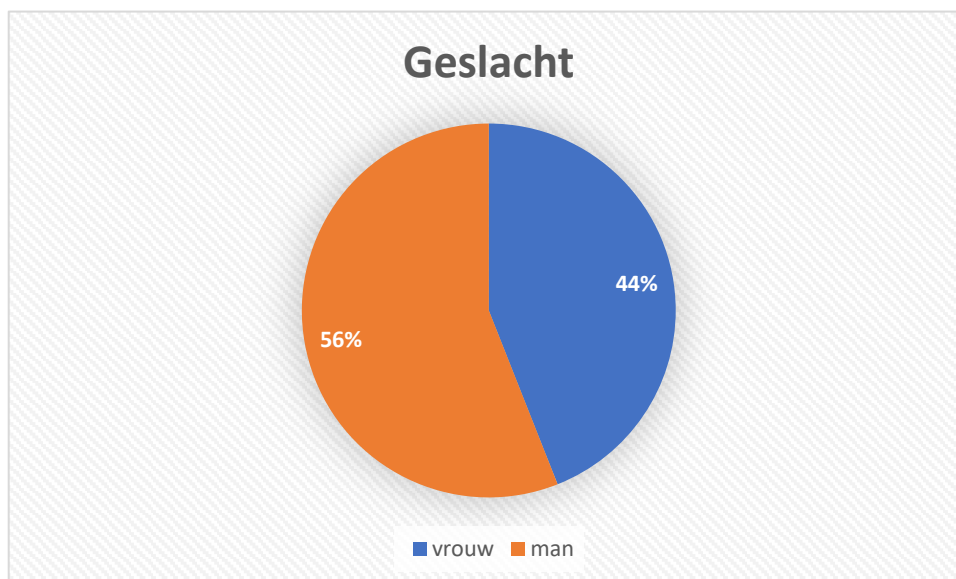
Slechts 29% van de cursisten die we mochten benaderen, heeft de vragenlijst ingevuld. Hierdoor konden we van een groot deel van de oud-cursisten geen informatie achterhalen. Mogelijk heeft dit gevolgen voor de representativiteit van de uitkomsten, bijvoorbeeld als alleen de mensen die actiever zijn de vragenlijst hebben ingevuld. Ondanks het lage totaalpercentage hebben we van 573 deelnemers informatie gekregen over de cursus en lijkt de verdeling van demografische kenmerken van de deelnemers voor een groot deel op die van de groepen die aan de voorgaande nulmetingen en evaluaties hebben deelgenomen. Daarnaast verschilt de impact van de cursus weinig tussen de deelnemers en lijkt de rol die de cursus speelt gelijk voor verschillende doelgroepen.

Samengevat is dus een meerderheid van de cursisten daadwerkelijk actief in de politiek geworden na het volgen van de cursus Politiek Actief. Deelname aan de cursus heeft daar voor veel van de deelnemers een rol in gespeeld.

BIJLAGE 1: Overzicht van deelnemers aan de enquête

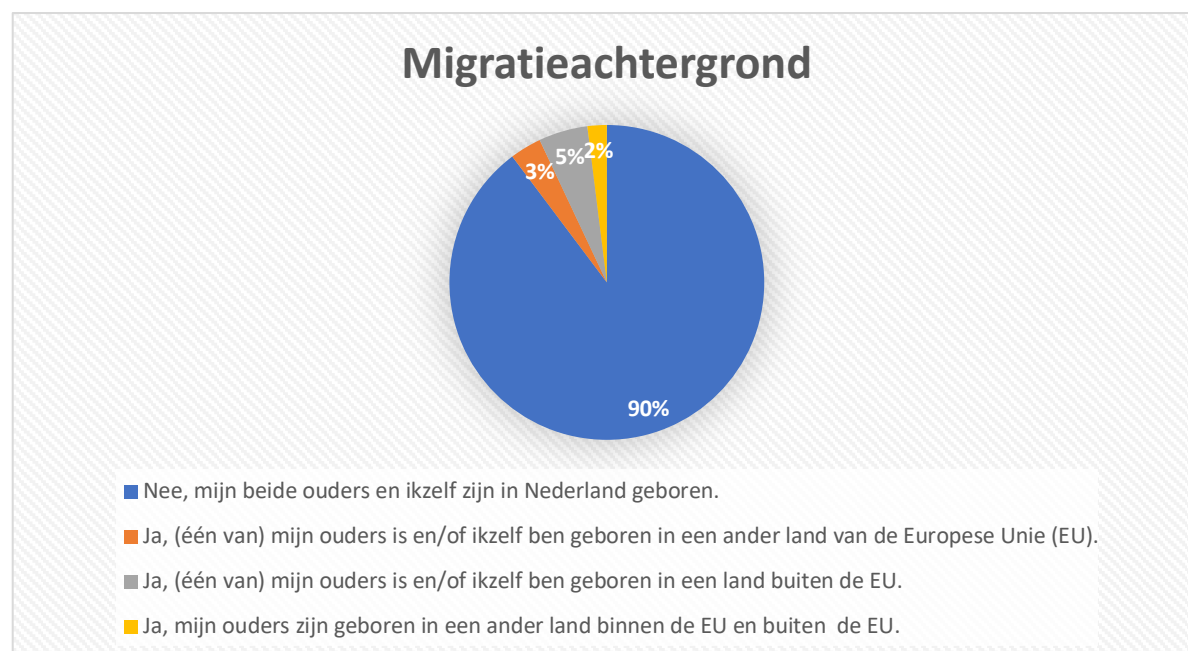
Geslacht

Van de deelnemers was 56% man en 44% vrouw.

Migratieachtergrond

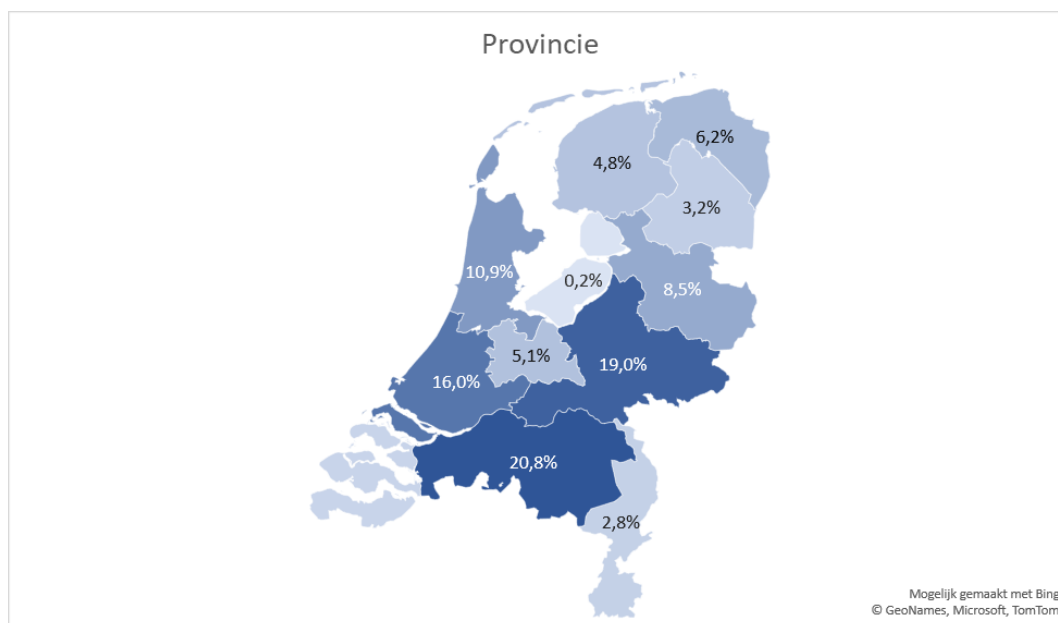
Het overgrote deel van de deelnemers heeft geen migratieachtergrond. 90% van de deelnemers gaf aan dat beide ouders in Nederland geboren zijn, 3% stelde dat ten minste 1 van de ouders in een ander EU-land was geboren, 5% dat ten minste 1 ouder buiten de EU geboren is en 2% dat 1 ouder binnen en 1 ouder buiten de EU is geboren.

Provincie

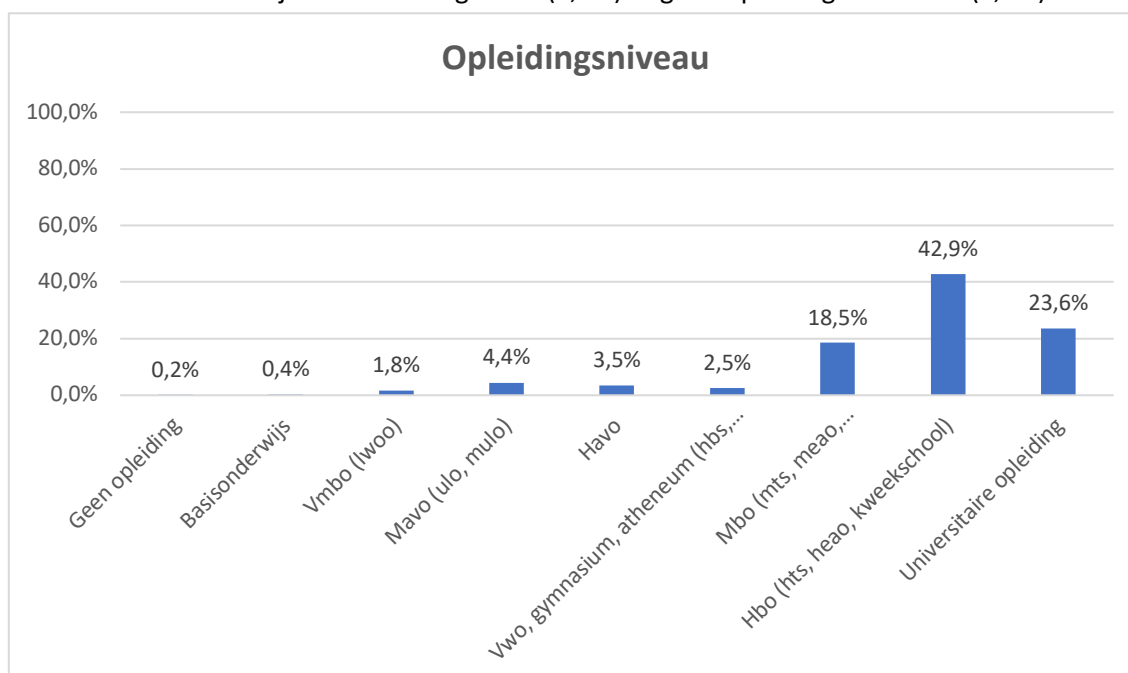
De onderstaande kaart geeft weer waar de deelnemers uit dit onderzoek vandaan komen. In absolute aantallen hebben Flevoland, Zeeland en Limburg de minste deelnemers met respectievelijk

0,2%, 2,7% en 2,8%. Ook in het noorden van Nederland zijn er minder deelnemers met 3,2% uit Drenthe, 4,8% uit Friesland en 6,2% uit Groningen, en er komen weinig deelnemers uit Utrecht: 5,1%. Brabant had de meeste deelnemers met 20,8%, gevolgd door Gelderland met 19%, Zuid-Holland met 16% en Noord-Holland met 10,9%.

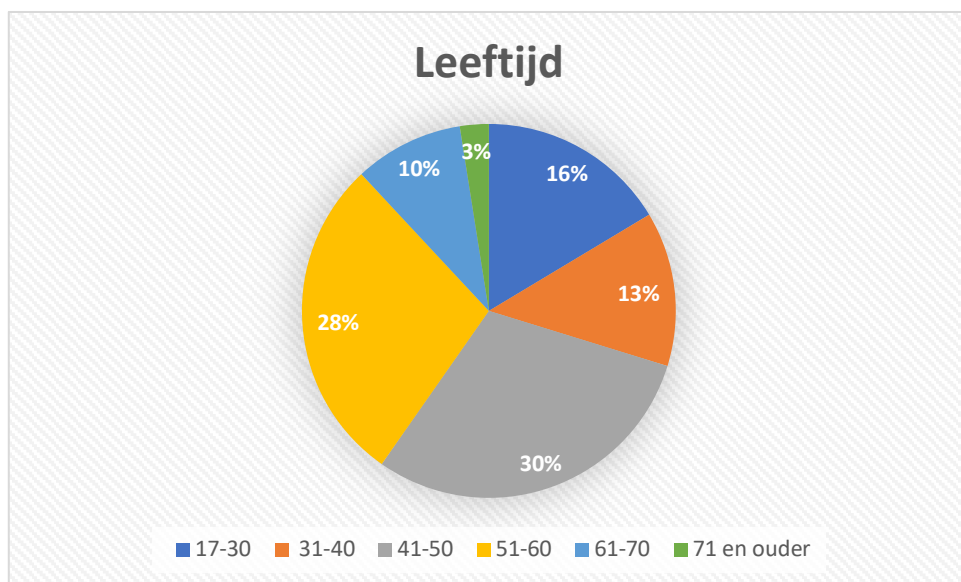
Opleidingsniveau

De meeste deelnemers aan de cursus Politiek Actief zijn theoretisch opgeleid. Het grootste aantal deelnemers heeft een hbo- (42,9%) of universitaire achtergrond (23,6%). Van de deelnemers heeft 18,5% mbo afgerond, 6% havo of vwo, 4,4% mavo en 1,8% vmbo. Slechts een aantal deelnemers gaf an alleen basisonderwijs te hebben afgerond (0,4%) of geen opleiding te hebben (0,2%).

Leeftijd

De deelnemers is ook naar hun leeftijd gevraagd. Hier is te zien dat 16% tussen de 17 en 30 jaar is, 13% tussen de 31-40 is, 30% tussen de 41 en 50, 28% tussen de 51 en 60, 10% tussen de 61-70 en 3% ouder dan 70 jaar.

Bijlage 2: Politiek Actief door de cursus (overig)

4e op de kieslijst (totaal 3 zetels gehaald)
Aangemeld bij stichting t b v mindervaliden onder auspiciën van gemeente
Aangeschoven bij de fractie van CU-SGP
Actief deelgenomen aan het campagne team
Actief geweest in de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen
Actief in Buurtpreventie!
Actief partij gepromoot
Actieve deelname aan de Raden bijeenkomsten van de nieuwe Omgevingswet
Adviesraad van de gemeente maar daar was ik al lid van voor de cursus
Ambassadeur
Ambassadeur geworden
ambtelijknetwerk uitgebreid
Amendement geschreven
andere mensen geïnformeerd en aangespoord om zichzelf actiever te laten horen aan de gemeenteraad
Andere trainingen gevolgd
Assistentie Dorpsraad
belangstelling politiek behouden
Ben lid en actief geworden binnen een partij
Ben lokaal journalist
Ben me bewuster gaan richten op de politiek in Hoorn.
beraad voor mezelf naar de toekomst; ik werk nu nog fulltime
Beter weten waarop te stemmen
Betrokken bij campagne voor verkiezingen
Bij de verkiezingen helpen zo de hele dag bijbomen ledenvergaderingen
bijhouden van plaatselijke krant en radio
Bijwonen van Commissiebijeenkomsten
Binnen de VVAO Breda hebben we een debatavond georganiseerd, de vrouwelijke panelleden waren politiek actief en we hebben de debatclup van het stedelijk gymnasium benaderd. Het was een succesvolle avond.
burger participatie training gevolgt
Burgerinitiatief ingeleverd bij "De Pijler" in Sittard
campagne activiteiten tbv.
gemeenteraadsverkiezingen
campagne GR
Campagne leider
communicatie.

Contact gezocht met raadsleden
Contact met een paar politieke partijen in de Tweede Kamer.
contact opgenomen met een persoon die zich verkiesbaar had gesteld op de gemeenteraadsverkiezingen
Critisch volgen van de activiteiten en misleunen van Poort43. Politiek onjuist dat de mestvergsiter niet meegenomen mag worden bij de energietransitie.
Cursussen Kennis Lokale politiek
Cursussen snellezen en spannend vergaderen de communicatie zeer moeizaam verloopt
De dagen voor de gemeenteraadsverkiezingen zo veel gesprekken gevoerd met aspirant gemeenteraadsleden als ik kon.
De lokale politiek meer gaan volgen
Deel genomen aan partij bijeenkomsten
Deelname promoten partij tijdens gemeenteraadsverkiezingen
Deelname stembureau
Deelnemer Werkgroep Schone Bollenteelt waarbij we bij de gemeente en de provincie de gevolgen van bestrijdingsmiddelen onder de aandacht brengen
Demonstratie
Diverse campagne activiteiten
Diverse raadsleden gesproken
Docent burgerschap op het MBO
Door corona heb ik toen niks kunnen ondernemen. Maar ik ben wel van plan om te starten met een van de eerder genoemde activiteiten. Mits er geen corona maatregelen meer komen.
dorpshuis opgericht en gemeente benaderd voor subsidie
Dossiers gekregen
Een avond organiseerd door de VVAO Breda met als thema "Vrouw en Politiek", er was een burgemeester, ex wethouder, 4 raadsleden voor het panel en twee middelbare scholieren van het stedelijk gymnasium
Een brief opgesteld om de WMO raad te ondersteunen op vrijwillige basis. Gevraagd en ongevraagd advies geven.
Een campagnebijeenkomst bijgewoond in een andere gemeente.
Een debat avond bijgewoond

Een eigen initiatief gestart
 een informatiebijeenkomst georganiseerd voor
 de gemeenteraadsleden over kunst- en cultuur
 Een meeting georganiseerd voor een politieke
 partij.
 Flyeren voor D66
 Fotograaf
 Fractie assistent geworden
 Fractiemedewerker
 Fractieondersteuner
 Fractievergaderingen
 geen gezien leeftijd
 geen lid van partij geworden maar wel nieuwe
 lokale partij geholpen bij
 verkiezingsprogramma en campagne
 Gehandicaptenparkeerplaatsen bij een school
 VO “geregeld” ondanks vertragingen in de inter
 Geldmaatje geworden
 Gemeenteraadsleden benaderd over
 verschillende thema's
 Gesolliciteerd bij de Gemeente
 Gesolliciteerd voor gemeenteraadslid
 gesprek met burgemeester
 Gesprek met wethouder
 Gesprekken met Party en burgerraadsleden
 Gesprekken met wethouder
 Heel veel over politiek, sociologie, democratie,
 ontwikkeling van steden en nog veel meer
 helpen folderen in wijk
 Herinrichten van een plein
 het bijhouden van de wekelijkse activiteiten
 van de gemeenteraad via lokale media
 Het vaker en gericht online volgen van
 raadsvergaderingen
 Hou meer de kale politiek bij.
 Houden debatten bij verkiezingen
 I.v.m. Ouderennetwerk weet ik nu wie ik
 wanneer het beste kan benaderen
 ik ben benaderd door de betreffende nieuwe
 lokale partij nav de cursus
 Ik ben in september 2021 lid geworden van de
 Jongerenraad in onze gemeente, dit omdat dit
 iets laagdrempeliger was dan aansluiten bij een
 partij en ook beter past in mijn drukke leven als
 student. Als JR
 Ik ben zelf door 2 partijen benaderd.
 Ik heb al jaren zitting op het stembureau, in
 2022 voor het eerst als voorzitter
 Ik heb een gesprek gevoerd met een raadslid.

Ik kon naar de partijbijeenkomst en op de
 kieslijst komen, maar heb mij toch terug
 getrokken.
 Ik lid veworden van politieke partij.
 Ik schrijf ingezonden brieven om mijn zorg te
 uiten
 In bestuur woningcommissie
 In gesprek gegaan met een politicus om
 mogelijk deel uit te gaan maken van zijn partij
 in mijn omgeving de kennis verspreid die ik had
 opgedaan
 in mijn omgeving mensen aangespoord om te
 gaan stemmen, hoe kritisch ze ook dachten
 over de po
 in mijn werk uitleg gegeven en mensen
 gestimuleerd om te gaan stemmen voor de
 gemeenteraad
 Internationaal samenwerkingsverbanden
 opgestart
 Jeugd en Politiek dag
 Jongeren woningen te kort enquête
 Kandidaat geweest, maar mij terug getrokken.
 Kandidaat raadslid geworden en campagne
 gevoerd
 Kandidaat raadslid op plaatst 14 vd 24
 kennis genomen van de verschillende stromen
 binnen de organisatie
 kennis kunnen nemen van de organisatie
 kennismaking met de participatieraad
 Kennismakingsgesprekken met de belangrijkste
 raadsfracties
 Kieslijst gemeenteraad
 Kieswijzer opgesteld voor lokale politieke
 verkiezingsprogramma's uit 2018 en 2022
 kijken nu naar PS en waterschaps verkiezingen
 in 2023
 Krijgt nog regionaal vervolg
 Leren debateren
 Les gegeven aan basisschoolleerlingen over
 politiek
 Lid adviesraad Sociaal Domein, maar
 afgetredenn
 Lid geworden cda duiven
 Lid geworden dorpsraad
 Lid geworden van een politieke partij
 lid geworden van een politieke partij en
 daarover met mensen gesproken.
 Lid geworden van partij
 Lid van de Platvorm Cleenten participatie
 Lid van lokale partij geworden

lokale afdeling van de Fietzersbond opgezet
 me aangemeld bij Vrouwen in de Politiek
 Mee eten bij eet en ontmoet van de wijkraad
 meedenken en actief feedback bij woonwijk en
 dorpsverandering en energy transitie
 Meedenken en meewerken aan invulling van
 de omgevingswet
 meegedaan aan presentatie bij wijkraad
 Meegedaan met de introductiecursus van
 GroenLinks
 meegeholpen als stembureau lid
 Meegeholpen op een stembureau tijdens de
 provinciale verkiezingen
 meer contact met de griffier
 Meer contact met een politieke partij
 meer de landelijke politiek gaan volgen
 Meer over de gemeente(raad) lezen.
 Meer verdiept in de raadsbesluiten
 Meerdere boeken gelezen over politiek,
 besluitvorming, actuele problematiek.
 Meewerken met een werkgroep.
 Meldingen gemaakt via de Fixi app
 Mensen gestimuleerd om te stemmen
 Mensen goed verwezen naar inspraak
 mogelijkheden
 Met raadsgriffier contact gehad over wat
 vragen die ik had
 mij vaker laten zien (zorg dat je gezien wordt)
 Motie
 Motie
 Motivatie brief geschreven aan de WMO raad
 Naar een meeting geweest van 2 politieke
 partijen.
 Naar een molenmarkt toe
 naar het stembureau geweest en heb gestemd
 Nadenken over oprichten divisie partij
 Nagedacht of ik wel in de gemeenteraad zou
 willen zitten en besloten dit NIET te willen
 Nagegaan of een rol als ombudsman gewenst
 was. Er bleek al een goede voorziening te
 bestaan.
 Nagegaan of er plek was voor mij als fractie-
 ondersteuner. Die was er niet. Er waren
 voldoende jongeren.
 Netwerken en promotiewerk verricht
 Nieuwe cursses
 Nieuws- en berichtgeving met andere ogen
 lezen.
 Nog meer gesprekken met inwoners over
 burgerparticipatie

Olga Commandeur plein verwezenlijken
 ongevraagd advies geven aan politieke partijen
 Op de hoogte zijn van de regels en uitvoerende
 ambtenaren op zaken die niet klopte geweest
 Op de kandidatenlijst gekomen met 17
 stemmen
 Op kieslijst gestaan
 Oplettender geworden bij activiteiten van
 andere partijen
 oprichting volt Baarn
 Participatie samen met de gemeenteraad tekst
 en uitleg ,niets meer gehoord .
 Penningmeester van Vereniging Mobility voor
 landelijke vereniging van cliëntenraden, Wsw,
 we
 poging om Forum voor Democratie in Best op
 te starten.
 politiek blijven volgen
 Politiek Cafe Valkenswaard bespreken in een
 groep de politiek zoals deze gaat!
 Politiek plakboek bijhouden van hetgeen in
 politiek Hillegom gebeurt
 Politieke verslaggeving voor informatieve
 website in de gemeente Veendam
 Probleem van verdroging ter sprake brengen
 bij de B&W en gemeenteraad
 Programma commissie
 PvdA Netherlands campagne Captain PvdA Epe
 ,Januari t/m maart 2022.
 Regelmatig vragen gesteld per email bij
 politieke partijen
 Roermond Toegankelijk als onafhankelijk
 overleg orgaan laten functioneren.
 Roermond Toegankelijk verder ontwikkeld,
 mensen op de hoogte houden als men vragen
 heeft.
 Rondetafelgesprek
 Rondetafelgesprek bijgewoond
 Schrijven columns over de politiek
 SDG en politiek samenbrengen
 Stembureau (voorzitter én lid)
 Stembureau medewerker
 Stembureau lid
 Stembureau lid
 Stembureau lid
 Stembureau lid geweest
 Stemmen geteld bij Gr verkiezingen
 Steunfractielid geworden
 Steunfractievergadering
 Studeer nu bestuurskunde

Studenten actief betrokken bij de raadsvergaderingen
Top 10 prioriteiten gemaakt
trekker visie en strategie 2022 - 2026 naast he van onderaf dingen veranderen
Veel intensiever gaan volgen van lokale en landelijke politiek.
Verkiezingscampagne
verkiezingen extra opgelet wat te stemmen
Verkiezingsavond
Verkiezingsprogramma schrijven
Vervolgens een sollicitatiegesprek gehad voor die partij.
via plaatselijk nieuws gemeenteraadsleden gevolgd
Volgen van de politieke figuren op LinkedIn
Voorzitter stembureau
Voorzitter van Westerkwartier-SP
Vriend aangespoord in commissie te gaan
Vrijwilliger stembureau!
VVD Netherlands onderwijs dag in Leeuwarden Friesland. Op 11 september 2021.
waardoor de stroperig in de besluitvorming ontstaat
Was al lid van cliëntenraad werk en inkomen
Was al lid van de plaatselijke dorpsraad
wat vaker de meldingen/berichten van de Gemeente gelezen in plaatselijke weekbladen
We gaan nu weer met alle nieuwe wethouders het
website gemaakt om mensen te informeren over gemeenteraadsverkiezingen 2022 met informatie over alle deelnemende partijen.
Website voor dorspraak opgetuigd
Wel meer volgen van lokale politiek., dan voorheen.
Wijkraden bezoeken
WOBverzoek
zaken voor onze familie in de gemeente geregeld te krijgen
Zeer veel studie gemaakt van de planning en uitvoering van de AC de Graaf weg. Geen ingang kunnen vinden bij plaatselijke politiek.
Zit daar nu als bestuurslid in.
Zitting genomen als vrijwilligers op een stembureau bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen
Zitting in fractie
zitting in het stembureau
Zwerfvuil werkgroep

Bijlage 3: Maatschappelijk actief door de cursus (overig)

Aangeboden als vrijwilliger bij dorpshuis
 aangemeld als vrijwilliger bij een sportclub
 Aangemeld voor een bestuursfunctie waterschap
 actief bij een sportclub (tennis/padel) voor een onderzoek mbt verbeteren accommodatie
 Actief bij sportclub
 actief bij sportclub
 actief geweest in verantwoordin
 Actief in de wijkbelangen en activiteiten maar dit was ook al voor de cursus
 Actief op school van kinderen
 Activiteiten in vrijwilligerswerk maakte al deel uit van mijn acties.
 Advies burgerinitiatieven
 altijd actief in diverse verenigingsbesturen
 Basketbal
 behartigen van bewoners belangen
 Ben al jaren actief bij een sportclub
 Ben bestuurslid geworden van het Inloophuis PISA (Hoorn/West Friesland)
 Ben mij nog meer gaan verdiepen in het systeem van gemeenteraad en bestuur
 Ben ook secretaris geworden
 Bestuur woningcommissie
 Bestuurder vereniging
 Bestuurder vrijwilligers organisatie
 Reddingsbrigade Nederland (rampen organisatie)
 Bestuurder ondernemersvereniging
 Bestuurlijke activiteiten bij een ondernemersvereniging
 bestuursfuncties
 Bestuurslid - voorzitter van de Vrtienden
 Stichting van het plaatselijk verzorgingshuizen.)
 bestuurslid Alzheimer stichting afdeling Drenthe geworden
 Bestuurslid Gebied Gebonden Organisatie
 bestuurslid geworden van Inloophuis PISA in Hoorn
 Bestuurslid Popfestival
 bestuurslid Stichting Samen Lissersbroek
 bestuurslid van een afdeling van een senioren gezelligheidsvereniging
 Bestuurslid WerkVinden
 bestuurslid volt baarn
 betrokken bij een geldwervingsproject

Bij gemeente politiek
 Cliëntenraad
 clienteraadslid ommelander ziekenhuis geworden
 Coaching Integratie
 Coordinator Buurtpreventie
 dat deed ik al
 Dat heb ik in de afgelopen jaren veelvuldig gedaan o.a. bestuurslid van Plaatselijk Belang.
 momenteel even geen activiteiten
 deed al veel vrijwilligers werk
 Deelname bestuur en div evenementen opgestart via bewonersoverleg
 Wilhelminadorp
 div besturen
 Docent programma Digisterker/ Digivitaler
 Door Corona beperkingen/maatregelen nog niets gedaan. Ga pas nu weer beginnen
 Doppen verzameld voor plaatselijk leerdoel te ondersteunen
 een avond als thma "De stem van vrouwen"georganiseerd.
 Een cursus lobby via het NOV
 Energietransitie - meedenken aan de Erfgoedplatform Heumen
 Fondsenwerving stichting openluchttheater
 Gastvrouw bij woningstichting Trivire
 geldwervingsproject
 Gemeente vergaderingen bij wonen
 geweest in MR van lagere school
 Gras maaien in het bos
 HBO Management Scheidegger college
 Hilversum van 2018/2019.En deze opleidingen hebben
 HCF
 heb meerdere casussen over de openbare ruimte aangekaart bij B&W en de toenmalige raad
 Ik ben al jaren bestuurslid van een dorpsraad
 ik ben al jaren voorzitter van een ondernemersvereniging
 Ik ben bij de gemeente gaan werken.
 Ik ben voor een paar maanden actief geweest voor een ondersteuningsorganisatie voor inwoners.
 Ik ben voorzitter geworden van de stichtng die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het

Regionaal sport- en beweegakkoord van 4 gemeenten
 Ik deed al veel vrijwilligerswerk
 Ik nam reeds deel als burger bij de ontwikkelingen mbt gemeente- en inwonerparticipatie
 Ik train gehandicapte kinderen met bewegen (bv voetballen)
 Ik was al voorzitter van het bewonersoverleg Villawijk/Koekoekbos
 Ik zet me al regelmatig in als vrijwilliger op verschillende vlakken
 in het verstuurd van een vereniging gegaan
 Inzetten voor vernieuwing speeltuin in de buurt
 Kbo secretaris
 Landelijke Opschoondag
 Lid geworden Rotary
 Lid raad voor sociaal domein duiven
 lid stembureau
 Lid studentenvereniging
 Lid van de dorpsraad geworden
 Lid van MR geworden op school VO waar mijn kinderen onderwijs volgen.
 Lid van Ondernemingsraad geworden
 Lokale afdeling van de Fietzersbond opgezet
 Maatschappelijke Begeleider
 Mantelzorg
 MBO niveau 3 Nederlands taal a
 Mee vergaderen met de redactie
 Meer deelname aan online discussies (social media) m.b.t. honden(eigenaren) in de gemeente
 Meer politieke interesse
 Minder vertrouwen gekregen
 Mogelijk commissie of fractie
 Molenaar
 Natuurbeheer.
 Niet iets nieuws ondernemen maar wel vaker
 NL Doet
 Oekraïense vluchtelingen in huis genomen
 Onderhoud kerkhof
 Opgegeven als mentor bij UAF oprichting Fietsmaatjes Aalst-Waalre
 Overleg met de wethouders vanuit de ouderenbond
 overleg met diverse instanties als subsidiefondsen, banken en andere financiële betrok
 Penningmeester bij vereniging

Penningmeester sportclub
 Penningmeester Wijkraad
 Proef-periode bestuur kinderboerderij (zelf niet gedaan, meer voldoening uit ander vrijwilligerswerk)
 Regel alles met gemeente voor het dorpshuis
 rest komt zeker nog wel, woon hier net
 Roermond Toegankelijk verder ontwikkeld, ik wil graag een beveiligde en laagdrempelige website opzetten.
 Rondje bloemencorso tenten gaan
 Secretaris bestuur politieke partij
 Seniorenbiljart
 sponsor verscheidene activiteiten, ben 78, ga niet weer in de "ring" om werk te doen.
 Sportclub
 sportclub
 Sportclub
 Stembureau (voorzitter én lid)
 studie
 Taalmaatje
 Taalmaatje, maar dit deed ik daarvoor ook al.
 Toenadering tot bestuur van de Vereniging "Plaatselijk Belang dorp Dalfsen"
 Trainer bij en zwemvereniging
 Training bibliotheekondersteuning
 Universiteit Franeker
 VAS
 Veel en divers vrijwilligerswerk gedaan
 Verkeersveiligheid
 Verkiezingscampagne
 vicevoorzitter CCR geworden
 Voedselbank bezocht en vrijwilligers aangedragen.
 Voetbal
 Voorzitter Cliëntenraad
 Voorzitter geworden van een lokale muziekvereniging.
 voorzitter Toneelvereniging
 vrijwilligerswerk
 vrijwilliger onky donky
 Vrijwilliger als energicoach
 Vrijwilliger bij de lokale omroep
 vrijwilliger bij de scouting
 vrijwilliger bij de voedselbank
 Vrijwilliger bij een stichting
 vrijwilliger bij lokale omroep
 Vrijwilliger cultuur/ natuur
 vrijwilliger energiebank regio Arnhem

Vrijwilliger geworden, medewerker spreekuur
digitale overheid
vrijwilliger instelling voor gehandicapten in het
dorp

Vrijwilliger opvang vluchtelingen uit Oekraïne

Vrijwilliger voetbalclub

Vrijwilliger werker Zorg activiteiten voor opa
en oma in Anklaarseweg Apeldoorn. 2009 t/m
2011. En ik de vrijwilliger werk toen daan
gestopt vanw

Vrijwilligers werk: informeren over politiek

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk

vrijwilligerswerk

vrijwilligerswerk

vrijwilligerswerk

vrijwilligerswerk

vrijwilligerswerk

vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk (bestuurslid

voetbalvereniging)

vrijwilligerswerk als bestuurslid in een kerk

Vrijwilligerswerk bewegen in de

wijkkersenboogerd

Vrijwilligerswerk bij 3 verenigingen

vrijwilligerswerk bij scouting

Vrijwilligerswerk kringloop

vrijwilligerswerk oudervereniging basisschool

Vrijwilligerswerk save the children

Was al bestuurlijk actief

was al bestuurslid wijkgroep

Was al op verschillende vlakken actief.

wel gedaan, maar niet door de cursus politiek
actief

Werkgroep Vrouwen en Veiligheid

Werkgroep zwerfafval

werkzaamheden

Wijkraden bezoeken en meedoen

Zelf actief. actief mee zwemmen bij de

zwemclub van Kansplus

Zitting in fractie

Zonnebloem

Zwemclub

Zwerfvuil opruimen

Auteurs

dr. Frank Wanders en Jelmer van der Zee

ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat

Hofweg 1H

2511 AA Den Haag

(070) 757 02 00

info@prodemos.nl

www.prodemos.nl

ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa.

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos
Hofweg 1H
2511 AA Den Haag

(070) 757 02 00
info@prodemos.nl
prodemos.nl

